

POSUDEK OPONENTA DIPLOMOVÉ PRÁCE

Název práce: Politická makrogeografie současného veřejného mínění o imigraci a uprchlické krizi v Evropské unii: víceúrovňové analýzy

Autor práce: **Bc. Vít Bořil**

1. Obsah práce

Cíle, výzkumné otázky, hypotézy (*přiměřenost cílů, geografický charakter a relevance cílů, teoretické podložení hypotéz aj.*)

Práce sleduje velmi aktuální téma držící se v popředí dnešního vědeckého zájmu o vlivu kontextu daných zemí na postoje a hodnoty. Autor se snaží odpovědět na otázku týkající se vlivu kontextuálních faktorů v evropských zemích na vývoj negativních postojů majoritních populací vůči imigrantům a uprchlíkům, a to ve srovnání s individuálními charakteristikami. Práce sleduje odlišnost postojů k imigrantům (ze třetích zemích) a uprchlíkům v období 2014–2017, tedy v letech před a na vrcholu tzv. „migrační krize“.

Výzkumné cíle, otázky a na ně navazující hypotézy jsou jasně definovány. Hypotézy jsou podloženy následnou teoretickou diskusí. Práce je logicky strukturována.

Doporučila bych v úvodní části vysvětlit, co je a co studuje současná politická makrogeografie veřejného mínění, která je v názvu práce, ale práce není v tomto kontextu záramovaná.

Práce s literaturou (*teoretické ukotvení práce, diskuse a kritické zhodnocení literatury aj.*)

Autor v práci pracuje s velkým počtem (téměř stovkou) zdrojů literatury. Autorovi se podařilo vyhledat a pracovat se stěžejní literaturou týkající se zvolené problematiky. V celé práci jsou jednotlivé zdroje literatury vzájemně propojovány a diskutovány. Autorovi bych jen doporučila se více pustit do kritiky jednotlivých teoretických konceptů a dalších pravidelností vysvětlující postoje k migraci. Například dělení teorií po vzoru Ceobanu a Escandell (2010) na teorie popisující individuální charakteristiky a ty popisující kontextuální charakteristiky. Z mého pohledu by měla zaznít kritika tohoto dělení, protože se jedná jen o velmi tenkou hranci, kdy např. ztotožnění se s nějakou skupinou (např. národem) může vypovídat nejen o individuálním nastavení jedince, ale i kontextu daného prostředí.

Metodika práce (*vhodnost aplikovaných metod, kvalita a vhodnost použitých dat aj.*)

Metodika práce je popsána velmi přehledně a jasně. Autor popisuje existující data, problematizuje jejich sběr a využití. Je patrné, že autor má každý krok analýzy promyšlen. Vrací se k jednotlivými teoretickým konceptům a v datech vyhledává nejvhodnější proměnné. Vypořádává se i s relevantními teoriemi, které mu data neumožňují vhodně testovat (např. kontaktní teorie, socializační teorie, mediální diskurz) či kdy se mu nedaří nalézt vhodné proměnné zachycující kontext vybraných zemí.

Otázky Eurobarometrů, ze kterých jsou vytvářeny proměnné, autor doslovně cituje, problematizuje a dále popisuje jejich kódování a uvádí referenční hodnoty daných proměnných. Graficky názorně ukazuje překódování dvou závisle proměnných. Při výběru závisle proměnných měl autor složitou

situaci, protože otázka týkající se uprchlíků se přímo neptala na postoj k uprchlíkům, ale na pomoc uprchlíkům dané země. Zde se domnívám, že dochází ke snížení validity zjištěných výsledků, protože se nejedná o postoj k uprchlíkům, ale postoj k pomoci uprchlíkům. Tato pomoc není dále specifikována, tedy představa pomoci je nechána na každém respondentovi a může být ovlivněna již kontextem dané země, tedy již realizované či diskutované pomoci uprchlíkům.

Autor pro svou analýzu volí multinomiální víceúrovňovou logistickou regresi, kde srozumitelně diskutuje její výběr a popisuje jednotlivé kroky této analýzy. Výsledkem analýzy je koeficient vnitřní korelace, který v procentech udává podíl kontextuálních proměnných vysvětlující závisle proměnnou. Dopočet do sta procent tvoří individuální proměnné. Zajímalo by mě, jaká část reality se tímto modelem, tedy pomocí vybraných individuálních a kontextuálních charakteristik, podařila vysvětlit. Z interpretace výsledku to vypadá na sto procent.

Analytická část práce (*správnost a interpretace výsledků, detailnost, struktura a provázanost analýzy*)

Autor systematicky vyhodnocuje výsledky své analýzy, a to jak podíly kontextuálních faktorů na variabilitě negativních postojů k imigrantům, tak význam a časový vývoj jednotlivých nezávisle proměnných na postoje k migrantům a uprchlíkům. Autor systematicky vyhodnocuje proměnné, které zvolil pro testování jednotlivých teorií. Výsledky analýz jsou velmi zajímavé a skýtají velký potenciál dalšího bádání. Autor výsledky popisuje a doplňuje komentáře jiných autorů, ale doporučila bych se více pustit do vlastních názorů na zjištěné výsledky. Například, proč v době „uprchlické krize“ stoupá význam kontextu daných zemí a klesá význam individuálních charakteristik nebo čím si vysvětluje odlišný vliv věku na postoje k migrantům či uprchlíkům?

Závěry práce (*odpovědi na výzkumné otázky, zasazení závěrů do širšího kontextu výzkumu aj.*)

V závěru práce autor shrnuje své cíle, výzkumné otázky, zvolenou statistickou metodu, vybraná data za sledované časové období. Vrací se ke třem hypotézám práce, kde potvrzuje jejich platnost. Dále se vrací k užitým teoriím, které se až na teorii skupinové hrozby potvrdily. Rovněž hodnotí vliv dalších kontextuálních a individuálních proměnných. Stejně jako teoretická a analytická část i zde bych se více hledala vysvětlení jednotlivých závěrů.

2. Formální náležitosti práce (zatrhněte Vaši volbu)

Formální úprava: **výborná** / velmi dobrá / dobrá / nevyhovující

Stylistická úroveň: **výborná** / velmi dobrá / dobrá / nevyhovující

Citační úroveň: **výborná** / velmi dobrá / dobrá / nevyhovující

Komentář (*vč. kvality grafiky, (ne)přiměřenosti délky práce aj.*)

Práce má vhodně zvolené grafické znázornění v kvalitním provedení. Práce má přiměřený rozsah.

3. Souhrn

Celkové zhodnocení práce (*vč. přínosů práce, provázanosti teoretické a analytické části aj.*)

Obhajovaná práce je velmi kvalitní a splňuje všechny požadavky k úspěšnému obhájení. Především

oceňuji odvahu se pustit do náročnější statistické metody, než je v magisterském stupni studia běžné. Autor v práci prokazuje zvládnutí práce s rozsáhlým datovým souborem z více časově odlišných šetření. Využité teoretické koncepty jsou precizním způsobem operacionalizovány, z čehož je patrné autorovo porozumění těmto konceptům. V neposlední řadě bych chtěla vyzdvihnout propracovanost celé práce. V této práci je každá věta, odstavec, část práce v logickém sledu a vzájemné návaznosti, v práci nejsou tzv. hluchá místa, která by jen zvětšovaly rozsah práce a neměla své opodstatnění a návaznost. Takovýmto způsobem píše jen ti nejlepší vědci.

Předloženou práci **doporučuji / nedoporučuji** k obhajobě. (zatrhněte Vaši volbu)

Otázky k obhajobě

1. Čím si vysvětlujete zhoršení postojů k imigrantům, jichž se „uprchlická krize“ netýkala, a nikoliv k uprchlíkům?
2. Proč roste význam kontextu daných zemí v době krize, a nikoliv individuálních charakteristik?
3. Jedním z hlavních cílů práce bylo zjistit vliv kontextuálních proměnných. Výsledkem je, že kontextuální proměnné se promítají v 10 až 26 procenty na negativní postoje? Proč to vy sám hodnotíte jako značný podíl? Jak tento výsledek interpretovat vzhledem k vlivu individuálních charakteristik?

Datum: 16. 8. 2018

Autor posudku: Mgr. Dita Čermáková Ph.D.

Podpis: